

Dorade, 10.05 aak voor een enthousiaste familie

Michel Zweers groeide op met platbodems. Zijn vader begon met een 6,65 m grondel en daarna volgde een 8,10 m Vollenhovense bol. Michel nam het stokje over, maar verruilde met vrouw Dorien de bol voor een 10,05 m De Boer aak, de *Dorade*. Als ooit een 11,50 m Hoek-aak op hun weg komt, maken ze wellicht nog een keer een overstap. Door: **Wim de Bruijn** Foto's: **Fam. Zweers**

Michel Zweers woont met zijn vrouw Dorien en zoon Daniël (13) en Bastiaan (10) in De Steeg, op een steenworp van de IJssel, net boven Arnhem. Het is een hechte zeilersfamilie die voor de aak een vaste ligplaats heeft bij de Hommerts, dichtbij Heeg. 's Winters ligt de Lemsteraak in Elahuizen waar Mark, de broer van Michel, de zeilschool "Allemandsend" runt. Daar kunnen ze 's winters in een loods ook naar hartelust het onderhoud verzorgen. Michel vertelt dat hij daar, vaak geholpen door Dorien, zeker 15 zaterdagen per jaar mee bezig is. Maar dan vaar je ook in

een uitstekend onderhouden schip. Bij hen thuis zagen we dan ook vers gelakte naam-borden, kluisborden, beretanden en zelfs het scheerhout, waar binnenkort weer de wimpel aan vastgemaakt wordt, liggen. De basis voor het platbodemvaren werd gelegd toen Michels vader, Willem Zweers, in 1978 een 6,65 m grondel kocht bij Kooijman & De Vries. Na het vervangen van de 5 pk Renault door een 7,5 pk Volvo (i.v.m. de stromende IJssel) werd veel vanuit Doesburg gezeild, waar nog meer platbodems van dezelfde werf lagen. De grondel werd te klein en Willem kocht in 1980 een 8,10 m

boven: De *Dorade* in de nieuwe kleuren geschilderd, deze kleuren passen beter bij een aak dan de oorspronkelijke groene kleur

Daniël (r) en Bastiaan (l), ontspannen digitaal! De witte afwerking met donkere teaklijstjes zorgen voor een heel licht en toch sfeervol interieur

Vollenhovense bol. Na vele jaren genoten te hebben van het varen met de bol stapte hij in 2006 over op een motorjacht en mocht Michel zich vanaf dat moment eigenaar noemen van de Vollenhovense bol.

Toen Michel zijn broer een tijdje hielp als zeilinstructeur, leerde hij zijn vrouw Dorien kennen, dat klikte direct en niet lang daarna diende de bol als huwelijksbootje. In 2005 en 2008 werden hun twee zoons geboren en de bol werd al gauw te klein vanwege de buggy's en kinderzitjes. Ze zeilden toen al het liefst naar de Waddeneilanden en ook de jongens vonden het fantastisch.

Een groter schip

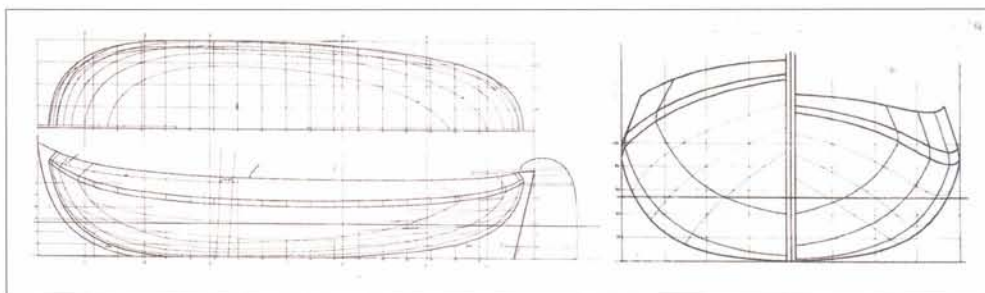
In 2013 werd gezocht naar een grotere platbodem. Na veel zoeken vonden ze een

SCHIPPERS VAN DE KRING

De familie Zweers, bestaande uit Michel, Dorien en de zoons Daniël en Bastiaan (niet op de foto vanwege een schoolkamp) varen met de 10,05 m lange De Boer aak *Dorada*. Behalve SKVR-lid, staan ze ook al jaren ingeschreven in het Stamboek van de SSRP, omdat ze vinden dat ze een echt Stamboekschip hebben. Michels vader, Willem Zweers, was met zijn grondel al lid van de Schipperskring Kooijman & De Vries, later aangevuld met Van Rijnsoever. Hij lag met de grondel in Doesburg en daar lagen meerdere Kooijman & De Vries rond- en platbodems in de haven. Bovendien lag daar ook de toenmalige SKVR-voorzitter Cees Scholten, die zolang ik me herinner het voorzitterschap vervulde, maar inmiddels alweer een tijdje is opgevolgd door Willem Kooijman, de zoon van Jan.

Jan Kooijman is inmiddels 96, maar hij belt nog regelmatig op omdat hij deze serie erg op prijs stelt. Feiten over de werf die zozeer het aanzicht van de wereld van de Nederlandse rond- en platbodemjachten heeft bepaald worden zo weer opnieuw ingekleurd en bewaard voor een volgende generatie.

boven: Naast de kompaszuil kunnen twee klapjes horizontaal worden gezet en dienen als borreltafel in de haven

onder: Het lijnenplan dat Jan Kooijman van Arie de Boer kocht en dat daarna enkele malen werd vergroot

10,05 m De Boer aak in hanzestad Stralsund, dat ligt aan de Oostzee bij de Poolse grens. Michel en Dorien reden erheen en bekeken het schip op de wal. De aak stond al een tijdje te koop en ze hadden wel interesse. Ze vroegen de eigenaar of hij misschien niet wilde ruilen met hun Vollenhovense bol. De man kwam op zijn beurt met het openbaar vervoer naar Elahuizen waar de bol toen lag, en na een grondige inspectie wilde hij wel een deal sluiten. De man bracht zijn aak vervolgens in twee weken, binnendoor via het Mittellandkanaal, naar De Steeg en vandaar ondernam hij, wederom varend op de motor, de lange reis terug met de bol.

Oorspronkelijk was de 10,05 m aak in Hamburg ingetimmerd voor chartervaarten voor 5-6 personen. Alles was in wit uitgevoerd met donkere teakhouten lijstjes als contrast. Er werden kennelijk lange tochten mee

gemaakt, gezien de 2 x 200 l dieseltanks en een watertank van 300 l. Ook waren er maar liefst vijf accu's aan boord. Michel verving al gauw het oude Taylor petroleumfornuis dat met spiritus voorverwarmd moest worden door een meer praktisch driepits gastoe-stel met oven. Het klassieke Taylor toestel bracht nog zoveel op dat daarmee moeiteloos het nieuwe gastoe-stel met oven kon worden bekostigd.

Het vooronder werd vakkundig verbouwd en aangepast aan de samenstelling van het gezin. In het voorschip is nu een ruime tweepersoons kooi aan de bakboordzijde en zijn nog twee langskooien aan stuurboord gemaakt. Door het dikke vlak van 10 of 12 mm is de stahoogte in de 10,05 m aak bij de kombuis 1,90 m; naar voren loopt die terug tot 1,80 m. Zo kun je bij de kombuis aan bakboord prima rechtop staan.

We zijn wel benieuwd, maar helaas kunnen we geen kijkje nemen aan boord omdat de boeisels afgelopen winter zijn gestraald en met een tweecomponenten systeem zijn behandeld. Het opnieuw maken van teakhouten potdeksels laat op zich wachten en

links: Met een kleine knik in de schoot wil de *Dorada* best hard zeilen

boven: Drooggevallen in de haven van Schiermonnikoog. Er is onlangs weer gebaggerd, zodat er ook bij eb water blijft staan

onder: Voor de wind zeilend met de botterfok te loevert

gezet. Maar nu moeten er wel weer nieuwe potdeksels worden gezaagd en goed met kit worden vastgelijmd. In feite heb je dan geen schroeven nodig en er is ook geen mogelijke bron van roest meer.

De Boer aken bij Kooijman & De Vries

In de Spiegel is al vele malen over Lemsteraken geschreven. Het was Jan Kooijman zelf die in SdZ 1986.6 een uitgebreid artikel schreef over de De Boer aken die op zijn werf werden gebouwd. Jan had indertijd de inmiddels gepensioneerde Arie de Boer in Lemmer opgezocht met de vraag of hij geen originele tekening van een kleine Lemmeraak kon kopen. De aken die De Boer had ontworpen en gebouwd waren over het algemeen forse schepen en die kwamen niet voor zijn werf in aanmerking. De Boer haalde uit zijn tekeningenvoorraad echter een potloodtekening uit 1912 met het

lijnenplan van een 8,25 m lang aakje dat hij voor visserman J. Steenstra had gebouwd. Jan Kooijman kocht de exclusieve rechten met de afspraak dat de oorspronkelijke lijnen met vijf procent zouden worden vergroot. In tegenstelling tot de meeste andere ronde en platbodemjachten, laten de lijnen van een aak zich namelijk zonder problemen vergroten of verkleinen.

Op basis van de oorspronkelijke 8,25 m aak bouwde Siem de Vries een scheepje voor zichzelf, de *Sijmen Pot*. Het bleek achteraf een goed leerproject want Siem kwam erachter dat een Lemsteraak bouwen iets heel anders was dan een Vollenhovense bol. Later werd de lengte vergroot tot 8,60 m, een versie waarvan vijf exemplaren zijn gebouwd. Daarna werd een 9,10 m versie getekend en daarvan werden liefst 28 jachten gebouwd. Ontwerper Dick Lefeber was indertijd door Jan Kooijman aangetrokken om bestaande ontwerpen te verbeteren en nieuwe ontwerpen te ontwikkelen. Ted van Rijnsoever vertelde dat Dick een kunstenaar in zijn vak was. Hij paste heel subtiel de lijnen boven water aan, zodat de aak nog wat fraaier werd, vooral in de kop. In 1985 werd de 9,10 m wederom vergroot, dit keer naar 10,05 m. Deze versie kende grote populariteit, want er werden maar liefst veertig van deze Lemsteraken gebouwd.

zodoende slaat de familie Zweers voor het eerst een vaarseizoen over. Het stralen was nodig omdat zich roest had gevormd tussen het teakhouten potdeksel en het aan het boeisel gelaste plat. Ook op de boeïsel zelf ontstond regelmatig corrosie en Michel was het zat om elk jaar opnieuw roestplekken te behandelen. Dus na het verwijderen van het potdeksel kon alles goed worden gestraald en in een tweecomponenten verfsysteem

Andere ontwerpers

Door de vraag naar Lemsteraken bouwde Willem H. Stofberg vanaf 1960, en later met zijn zoons Pim en Jan-Willem (Pils), bijna veertig Lemsteraken van 7,50 tot 18 m naar eigen ontwerp. Ze vallen op door hun mooie, sierlijke vorm. Ook Blom in Hindeloopen was heel actief en gespecialiseerd in het bouwen van Lemsteraken naar eigen ontwerp. Toen ik in de jaren zeventig Blom eens belde om te vragen wanneer ze een casco van een Lemsteraak zouden kunnen leveren, was het antwoord: 'Dan moet u zeker nog tweeënhalf jaar geduld hebben.' Zo lang was de wachtlijst.

Henk Lunstroo die eerder als jonge ontwerper de constructietekeningen voor *De Groene Draeck* uitwerkte op de toenmalige werf van De Vries Lentsch, ontwierp ook enkele prachtige Lemsteraken. De Boer had immers

boven: Dorien aan het helmhout op het Wad. Het kompas is in een fraaie zuil weggewerkt

links: De door henzelf vers gelakte naamborden, beretanden, kluisborden en scheerhout

onder: Het seizoen kan met deze Dickinson dieseloliekachel zo lang mogelijk worden gerekt

alleen een lijnenpan geleverd voor *De Groene Draeck* en dat is niet voldoende om een jacht te bouwen.

J.K. Gipon had in zijn oeuvre ook een aantal Lemsteraken, waarvan een behoorlijk aantal gebouwd is. En later ontwierp ook Martin Bekebrede een aantal mooi gevormde Lem-

steraken, vanaf 9,35 meter.

De markt veranderde echter drastisch toen André Hoek en Martijn van Schaik zich met het ontwerpen van Lemsteraken gingen bezighouden. Er werden zelfs modellen gesleept in de sleeptank van Wageningen en ir. Piet van Oossanen zette al zijn kennis en zware computers in om te kijken of er, binnen de grenzen van de criteria van het Stamboek, verbeteringen mogelijk waren, vooral in het snelheidspotentieel.

Na de grondel, waarvan er vele honderden werden verkocht, is de Lemsteraak misschien wel het traditionele schip waarvan de meeste exemplaren zijn gebouwd. Het is in feite, na de boeier, een van de meest sierlijke ronde schepen, gemaakt in lengtes van 8 tot 17,5 m. (Kijk ook in de Index van de Spiegel en zoek onder het trefwoord 'Lemsteraak' of onder een van bovengenoemde namen en je vindt de nummers en pagina's waar de betreffende artikelen staan. Ontbrekende oude nummers zijn te bestellen via: redactie@spiegelderzeilvaart.nl).

Zeileigenschappen

Terug naar de *Dorade*, de 10,05 m versie van de De Boer aak, die zich inmiddels ruimschoots heeft bewezen. De familie Zweers

maakt er vele tochten mee, want het jacht laat zich gemakkelijk zeilen. Met goed weer wordt graag bij Workum of Stavoren het IJsselmeer opgezocht. En is er wat meer tijd dan gaat de familie naar de Waddenzee. Ze scharrelen het liefst de wantijen over, van eiland naar eiland. De Duitse Waddeneilanden staan nog op het programma, maar beide zoons willen altijd eerst langs Terschelling.

Het grootzeil meet 37 m², de botterfok 23 m² en de kluiver 14 m², dus aan de wind kan er 74 m² zeil worden gevoerd. Het voordeel van een aak is dat je ook aan de wind de kluiver kunt voeren, in tegenstelling tot bijvoorbeeld een botter waar de kluiver pas vanaf halve wind zinvol meetrekt. Maar Michel en Dorien Zweers zijn toerzeilers pur sang. Ze genieten al zodra ze aan boord zijn, of dat nu in Friesland, op het IJsselmeer of op het Wad is. Het maakt eigenlijk niet uit, als ze maar buiten zijn.

Op mijn vraag of ze wel eens filosoferen over een groter schip wordt uiteindelijk positief gereageerd. De jongens worden groter en met gasten aan boord is een grotere aak dan toch wel prettig. Waar zou dan de meeste belangstelling naar uitgaan, is mijn volgende vraag. Michel: 'Tja, de 11,50 m Hoek-aak, is toch wel een geweldig schip, groter hoeft echt niet, want anders kun je niet gemakkelijk meer met zijn tweeën zeilen.' Dorien: 'Wellicht wil er in de toekomst weer iemand ruilen. Wij groter, zij kleiner. Je weet maar nooit, maar voorlopig blijven we heerlijk met de *Dorade* zeilen.'